

DON KIHOT - Miguel de Cervantes Saavedra

Roman Miguela de Cervantesa Saavedre (1547 - 1616) »Bistroumni plemič Don Kihot iz Manče« je prvič izšel leta 1605. Cervantes je verjel, da mora delo vsebovati moralno sporočilo ni pa maral pridig v delih, ki naj bi bila komična. Njegovo delo ima edinstven položaj v književnosti, saj je nekaj med srednjeveško -viteškim in modernim romanom. Mnogi ga imajo celo za najboljše kadarkoli napisano delo. Obsega 126 poglavij in skoraj 1000 strani ter je za mnoge težko berljivo, tudi v obliki kratkih izdaj.

Zanimivo je, da je zgodba zelo interpretativna, vsak jo lahko bere in si jo predstavlja na svoj lasten način. Govori o starejšem plemiču don Kihotu iz Manče, v Španiji, ki zori zaradi prebiranja viteških romanov in misli, da je tudi sam vitez. S svojim oprodo, drugače sosedom in kmetom, Sančom Panso, se odpravi na lov za avanturami po Španiji in hoče svet ubraniti od zla. Pri tem ima vedno v mislih svojo večno ljubezen Dulcineo Toboško. Šele pred smrtjo spozna, da je živel v zmoti in se spametuje.

Neminljiva popularnost knjige pa se ne kaže le v številu izdaj in prevodov, za Biblijo je Don Kihot namreč najboljše izdajano in prevajano delo, temveč v količini truda porabljenega za medijsko predstavitev knjige - kljub vraževerju, da so vse priredbe romana obsojene na propad. S svojimi dejanji je don Kihot še danes aktualen, saj predstavlja junaka, ki gre v konflikt s svetom zato, da bi ga s svojo akcijo spremenil, a mu ta akcija spodleti in ta junak tragično propade. V don Kihotu ne smemo gledati samo burkeža, temveč junaka, ki nosi v sebi ironijo in vzor neupogljivega idealizma. Predvsem je torej popularna njegova ideologija. Don Kihot je navidez smešna oz. posmehljiva oseba, ki za dosego svojega cilja počne, za normalen svet, nore reči. Drugi razlog se skriva v njegovih absurdnih dejanjih: za dosego svojega idealističnega cilja uporablja komične tehnike in pristope, ki marsikdaj povzročijo še večje zlo kot ga sam želi preprečiti. Bistvo pa se skriva v Kihotu samem; ker se ne zaveda svojih dejanj je močno discipliniran in odločen, da bo dosegel svoj cilj ter si ga na vso moč želi tudi uveljaviti. Mislim, da nam to pokaže da je pomembno trdno stati za svojimi cilji (don Kihotovi idealistični cilji so v bistvu zelo dobronamerni), le da se je on zaradi svoje norosti slepil in stvari dojemal na izkrivljen način.

Ime don Kihot je prišlo tudi v pregovorno rabo, saj pod izrazom »donkihotovstvo« razumemo utopično, že v naprej na neuspeh obsojeno prizadevanje. Človek in stvarnost nista na isti ravni, se »zgrešita« zato so dejanja takšnega človeka nujno absurdna in jih ni mogoče uresničiti. Budi se vprašanje resnice in videza. Vemo, da ima resnica videz, ni pa nujno, da se ujemata. Donkihotovski liki pač trdovratno vztrajajo pri svoji resnici, ki je posledica njihove t.i. »svobodne« volje.

Roman je popularen tudi zato, ker se lahko poistovetiš s katerim od likov, ne glede na to iz katerega zornega kota si zgodbo razlagaš. Sebe lahko najdeš v poštenem, sanjavem in idealističnem »vitezu« Don Kihotu; v realističnem, delavnem in iskrenem kmetu Sančo Panso ali pa v skrivnostni kmetici, Don Kihotovi »večni ljubezni« Dulcinei Toboški.

Na področju glasbe so na temo Don Kihota nastale tudi številne skladbe in moderne pesmi, različnih zvrsti kot so pop, rock, klasika, latino ipd. Med znanimi ustvarjalci so Julio Iglesias - Kihot, Richard Strauss - Don Kihot, Op.35, Mvt 1, Simon and Garfunkel - Don Kihot.

Na zgodbi Don Kihota temelji mnogo filmov: Don Kihot (1933) Georga Wilhelma Pabsta, Mož iz Manče (1972) Arthurja Hillerja, Don Kihot (1992) Orsona Wellsa, končal ga je Jesus Franco in Don Kihot (2000) Petra Yatesa. Hanna - Barbera je ustvaril celo risanko, ki je temeljila na glavnih likih, le imena so bila spremenjena v Don Kojot in

Sančo Panda; Jules Massnet je ustvaril opero »Don Kihot« (premiera je bila leta 1910), Manuel Gutiérrez Aragón pa televizijsko miniserijo »Kihot Miguela Cervantesa« (leta 1991).

Don Kihot je navdušil tudi številne svetovno znane ilustratorje in slikarje različnih obdobij kar dokazuje, da njegova popularnost skozi čas ni uplahnila. Najbolj znan ilustrator romana Don Kihot je bil Francoz Gustave Doré (1832 - 1883), ki je delo ilustriral leta 1862. Nekateri izmed upodobiteljev so še: Francisco Goya (1746 - 1828), Honoré Daumier (1808 - 1879), Antonio de la Gandara (1861 - 1917), Pablo Picasso (1881 - 1973) in Salvador Dalí (1904 - 1989).

V Španiji predstavlja Don Kihot pomembno vlogo celo v turizmu. V Madridu, Barceloni, Córdoba, El Tobosu in mnogih drugih mestih lahko najdemo ulice in ceste imenovane po don Kihotu. Obstajajo tudi številne zgradbe in institucije, ki nosijo to slavno ime ter celo spomenik don Kihotu in Dulcinei v El Tobosu.

Letos je bila 400. obletnica izdaje Don Kihota, pomembna obletnica za vse oboževalce knjige ter za Španijo nasploh. V Španiji so se znamenitega borca proti mlinom na veter spomnili z več kot 1000 likovnimi in fotografskimi razstavami, 50 gledališkimi deli, glasbenimi spektakli, lutkovnimi in plesnimi predstavami. Izšla je tudi otroška izdaja Don Kihota in izdaja za ceno enega evra. V Siguenzi bodo pripravili razstavo romana v 48 jezikih. V okviru praznovanja obletnice so odprli Cesto Don Kihota. Po besedah prirediteljev je to najdaljša »ekološko-turistična in kulturna pot« v Evropi, dolga kar 2500 kilometrov, ki bo prečkala 145 krajev, med njimi El Toboso, kjer je domovala Don Kihotova izbranka Dulcinea. Tudi Alcalá de Henares, Dallas, Mexico City, Pariz, Bruselj, Oran, Sankt Peterburg in druga mesta so bila prizorišča razstav, kongresov, posvetov, gledaliških predstav in natečajev, s katerimi so se spomnili izida Cervantesovega romana.

V Madridu so priredili tudi 48-urni bralni maraton Don Kihota. V kulturnem centru Circulo de Bellas branje Don Kihota priredijo vsako leto. Ob letošnji 400. obletnici izdaje 1. knjižne uspešnice pa je zavlada prava evforija, saj je Don Kihota želelo javno prebirati na stotine ljudi. Željo po sodelovanju so izrazili tudi številni navdušenci iz drugih dežel, tako da so prireditelji branje v centru popestrili celo z neposrednimi prenosi bralcev iz Šrilanke, Ekvatorialne Gvineje, še posebej številni pa so bili "videobralci" iz Južne Amerike. Zaradi navala na kulturni center je bilo potrebno v vrsti za branje čakati tudi po več ur in tudi v nočnih urah ni bila evforija nič manjša. Tej nevšečnosti se je seveda izognilo nekaj pomembnejšev iz španskega javnega življenja, ki so pod žarometi kamer in fotoaparatorov tudi sami prebrali kakšno stran. Najbolj prominenten bralec je bil zagotovo španski ministrski predsednik Jose Rodriguez Zapatero, ki pa je prebral le nekaj vrstic v romanu o borcu z mlino na veter.

Svoj bralni maraton, a na nekoliko »višji ravni«, je pripravil tudi španski državni radio, ki je 23. maja vsakih nekaj minut predvajal branje Don Kihota iz ust ene od pomembnih španskih osebnosti. Poslušalci so tako lahko presojali celo, kako gladko bereta španski kralj Juan Carlos in kolumbijski Nobelov nagrajenec za književnost Gabriel Garcia Marquez. Prireditelji bralnega srečanja so skušali poudariti tudi vzgojni pomen romana, saj naj bi tako kot vsa dobra literatura ljudem privzgal vrednote strpnosti in spoštovanja kulturnih razlik. Zato so obiskovalci centra Circulo de Bellas Artes lahko prisluhnili tudi, kako Cervantesovo delo zveni v nekaterih drugih jezikih. Don Kihot je tako zazvenel v vseh 18 jezikih Evropske unije, prav tako pa so prebirali tudi prevode v latinščino, staro grščino, hebrejščino in arabščino.

Z zagotovostjo lahko trdim, da se Don Kihot, ne glede na to ali pusti pozitiven ali pa negativen vtis, vtisne v spomin bralcem, pa naj bo to zaradi svoje komičnosti, absurdnosti ali tragičnosti. Roman je tako dobro napisan, četudi Cervantes verjetno ni načrtoval, da bo

ustvaril globalno uspešnico, da si zasluži tak ugled in bo živel v srceih ljudi še vsaj naslednjih 400 let.

http://en.wikipedia.org/wiki/Don_Quixote

<http://www.artchive.com/artchive/>

http://artchive.com/ftp_site.htm

<http://www.donquijote.org/vmuseum/>

<http://www.donquijote.org/vmuseum/quixote-music/index.asp?pag=113>

<http://www.donquijote.org/vmuseum/quixote-places/>

<http://www.donquijote.org/vmuseum/quixote-anniversary/>

<http://www.donquixote.com>

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/4254511.stm>

<http://www.cbsnews.com/stories/2005/01/13/print/printable666701.shtml>

<http://www.solajenora.krneki.org/slova.shtml>

http://www.rtvsllo.si/kultura/modload.php?&c_mod=rnews&op=sections&func=read&c_menu=5&c_id=23994&tokens=don%20kihot

Miguel de Cervantes Saavedra: Don Kihot, DZS, Ljubljana, 2001